

Journal of Current Researches on Business and Economics (JoCReBE)

Volume: 6   Number: 1   Year: 2016

e-ISSN: 2547-9628

Strategic Researches Academy ©

Menü

Anasayfa

Online Makale Gönderme

Son Sayı

Önceki Sayılar

Yazar İndeksi

İndeksler

İletişim

Editör Kurulu

Hızlı Erişim

Lütfen Seçiniz

Git

Editör Kurulu

Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni

Huriye UÇAR

Editör Kurulu

Dr. Aicher Thomas, University of Cincinnati

Dr. Alexandre Kalache, Oxford University

Dr. Alparslan Murad Kasalak, Akdeniz University

Dr. Apostolopoulou Artemisia, Robert Morris University

Dr. Bülent Cercis Tanrıtanır, Yüzüncü Yıl University

Dr. Choi Han-Woo, Korea University of International Studies

Dr. E. Annamalai, University of Chicago

Dr. Emrah Atay, Mehmet Akif Ersoy University

Dr. Erdal Zorba, Gazi University

Dr. Erkan Çetinkaya, Aydın Adnan Menderes University

Dr. Ersin Teres, İstanbul University

Dr. Esias Meyer, University of Pretoria

Dr. Gloria Gutman, Simon Fraser University

Dr. Gürer Gülsevin, Ege University

Dr. Helen Harton, University of Northern Iowa Cedar Falls

Dr. Horst Unbehaun, Robert Gordon University

Dr. İlhan Genç, Düzce University

Dr. Jürgen Nowak, Uygulamalı Bilimler Alice Salomon University

Dr. Kaplanidou Kyriaki, University of Florida

Dr. Kartakoulis Nicos, University of Nicosia

Dr. Kemal Göral, Muğla Sıtkı Koçman University

Dr. Marcus V. A. Goncalves, Nichols College

Dr. Mehmet Demirbağ, Sheffield University

Dr. Michael H. Eaves, Valdosta State University

Dr. Monika Dohnanská, Teknoloji, Slovakya Dubnica Enstitüt

Dr. Muammer Çetingök Tennessee Knoxville University

Dr. Murat Özbay, Gazi University

Dr. Nadir İlhan, Ahi Evran University

Dr. Nurşen Adak, Akdeniz University

Dr. Özden Tezel, Eskişehir Osmangazi University

Dr. Remzi Oto, Dicle University

Dr. Ronald A. Feldman, Columbia University

Gelişmiş Arama

Lütfen Seçiniz

Sadece Başlıklarda Ara

Duyunular

Görünüm" seçeneği ile yayınlanmaktadır.

Makale Kabulü Sürmektedir

Dergimizin 10 (1) sayısı için makale kabulü 30 Mayıs 2020 tarihine kadar sürecektir. Makalelerinizi herhangi bir word şablonunda "Online Makale Gönder" linkinden gönderebilirsiniz. Kabul edilen makalelerin tasarım ve mizanpajı dergimizin

Adres : <http://www.jocrebe.com>

Telefon : Please contact mail first Faks : Lütfen öncelikle mail ile iletişime geçiniz

Eposta : sra.academic.publishing@gmail.com

Journal of Current Research on Business and Economics (JoCReBE)

ISSN: 2547-9628

Journal of Current Research on Business and Economics (JoCReBE) - ISSN: 2547-9628

Menu

- Anasayfa
- Online Makale Gönderme
- Son Sayı
- Önceki Sayılar
- Yazar İndeksi
- İndeksler
- İletişim
- Editör Kurulu

Hızlı Erişim

Lütfen Seçiniz

İndeksler

Dergimizin tarandığı indeksler:

- International Scientific Indexing (ISI),
- ResearchBib,
- OpenAIRE,
- Directory of Research Journals Indexing (DRJI),
- International Society for Research Activity (ISRA),
- InfoBaseIndex,
- Open J-Gate,
- Scientific Indexing Services (SIS),
- International Institute of Organized Research (I2OR),
- Google Scholar

Gelişmiş Arama

Lütfen Seçiniz

Sadece Başlıklarda Ara

Duyurular

Yayın Duyurusu

Yayına kabul edilen
makaleler ilgili sayının
yayın tarihi beklenmeden
DOI verilmekte ve atıf

Adres : <http://www.jocrebe.com>
Telefon : Please contact mail first Faks : Lütfen öncelikle mail ile iletişime geçiniz
Eposta : sra.academic.publishing@gmail.com

HAN...
YAZILIM

Journal of Current Research on Business and Economics (JoCRReBE)

ISSN: 2547-9628

Journal of Current Research on Business and Economics (JoCRReBE) - ISSN: 2547-9628

Menu

- Home
- Online Manuscript Submission
- Current Issue
- Archive
- Author Index
- İndeksler
- İletişim
- Editör Kurulu

Quick Access

Lütfen Seçiniz

Go to

All Issues

Advanced Search

Please Select

Search titles only
Search

Announcements

Yayın Duyurusu

Yayına kabul edilen makaleler ilgili sayının yayın tarihi beklenmeden DOI verilmekte ve atıf almasına yönelik "Erken Görünüm" seçeneği ile yayınlanmaktadır.

Sayı:11 (1) - 2021

Sayı:10 (2) - 2020

Sayı:10 (1) - 2020

Sayı:9 (2) - 2019

Sayı:9 (1) - 2019

Sayı:8 (2) - 2018

Sayı:8 (1) - 2018

Sayı:7 (2) - 2017

Sayı:7 (1) - 2017

Sayı:6 (2) - 2016

Sayı:6 (1) - 2016

Sayı:5 (2) - 2015

Sayı:5 (1) - 2015

Sayı:4 - 2014

Sayı:3 - 2013

Sayı:2 - 2012

Sayı:1 - 2011

Adres : <http://www.jocrebe.com>
Telefon : Please contact mail first Faks : Lütfen öncelikle mail ile iletişime geçiniz
Eposta : sra.academic.publishing@gmail.com

HAN YAZILIM

Year: 2016

Volume: 6

Issue: 1

**Journal of Current Researches
on Business and Economics
(JoCReBE)
ISSN: 2547-9628**

www.stracademy.org/jocrebe

ABOUT THE JOURNAL

Journal of Current Researches on Business and Economics (JoCReBE) is a peer-reviewed, quarterly and publicly available online journal. JoCReBE aims to provide a research source for all practitioners, policy makers, professionals and researchers working in the area of business and economics. The editor in chief of JoCReBE invites all manuscripts that cover theoretical and/or applied researches on topics related to the interest area of the Journal.

The publication languages of the Journal are English and Turkish.

Editor-in-Chief

JoCReBE is currently indexed by

Ulrich's Directiroy, ProQuest, Open J-Gate, International Scientific Indexing (ISI), Directory of Research Journals Indexing (DRJI), International Society for Research Activity(ISRA), InfoBaseIndex, Scientific Indexing Services (SIS), TUBITAKDergiPark, International Institute of Organized Research (I2OR)

CALL FOR PAPERS

The next issue of JoCReBE will be published in three months.

JoCReSS welcomes manuscripts via e-mail.

E-mail: editor@stracademy.org

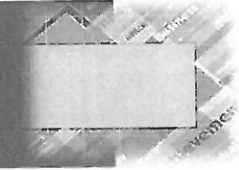
Web: www.stracademy.org

Year: 2016

Volume: 6

Issue: 1

**Journal of Current Researches
on Business and Economics
(JoCRReBE)
ISSN: 2547-9628**

www.stracademy.org/jocrebe

EDITORIAL BOARD

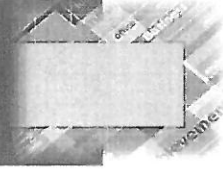
- Dr. Aicher Thomas, University of Cincinnati
Dr. Alexandre Kalache, Oxford University
Dr. Alparslan Murad KASALAK, Akdeniz University
Dr. Apostolopoulou Artemisia, Robert Morris University
Dr. Bülent Cercis Tanrıtanır, Yüzüncü Yıl University
Dr. Choi Han-Woo, Korea University of International Studies
Dr. E. Annamalai, University of Chicago
Dr. Emrah ATAY, Mehmet Akif Ersoy University
Dr. Erdal Zorba, Gazi University
Dr. Erkan ÇETİNKAYA, Aydın Adnan Menderes University
Dr. Ersin Teres, İstanbul University
Dr. Esias Meyer, University of Pretoria
Dr. Gloria Gutman, Simon Fraser University
Dr. Gürer Gülsevin, Ege University
Dr. Helen Harton, University of Northern Iowa Cedar Falls
Dr. Horst Unbehaun, Robert Gordon University
Dr. İlhan Genç, Düzce University
Dr. Jürgen Nowak, Uygulamalı Bilimler Alice Salomon University
Dr. Kaplanidou Kyriaki, University of Florida
Dr. Kartakoulis Nicos, University of Nicosia
Dr. Kemal GÖRAL, Muğla Sıtkı Koçman University
Dr. Marcus V. A. Goncalves, Nichols College
Dr. Mehmet Demirbağ, Sheffield University
Dr. Michael H. Eaves, Valdosta State University
Dr. Monika Dohnanská, Teknoloji, Slovakiya Dubnica Enstitüt
Dr. Muammer Çetingök Tennessee Knoxville University
Dr. Murat Özbay, Gazi University
Dr. Nadir İlhan, Ahi Evran University
Dr. Nurşen Adak, Akdeniz University
Dr. Özden Tezel, Eskişehir Osmangazi University
Dr. Remzi Oto, Dicle University
Dr. Ronald A. Feldman, Columbia University

Year: 2016

Volume: 6

Issue: 1

**Journal of Current Researches
on Business and Economics
(JoCReBE)
ISSN: 2547-9628**

www.stracademy.org/jocrebe

CONTENT

Title and Author/s	Pages
The Attitude of Accounting Professionals towards Work Ethics and Work Ethics Education: Bilecik Sample Meral EROL FİDAN & Mine ÖZER	1-14
The Examination of Whistleblowing Behaviour According to Organizational Commitment Levels with Qualitative Research* Eylem BAYRAKÇI & Murat KAYALAR	15-42
The Effects of 2008 Financial Crisis on Turkish Banking Sector Performance and Profitability: Financial Ratios and Accounting Based Approach Gülay Selvi HANIŞOĞLU & Cevdet KIZIL	43-58
Independent Regulatory Authority's Role in Accumulation-Privatization Relations Hatice AZTİMUR	59-78
The Normative Analysis of the Cluster of İzmir (IACC) Industrial Air Conditioning and Cooling Sezgin DEMİR & Aylın DİLEK	79-92

Year: 2016

Volume: 6

Issue: 1

**Journal of Current Researches
on Business and Economics
(JoCReBE)
ISSN: 2547-9628**

www.stracademy.org/jocrebe

**The Attitude of Accounting Professionals towards Work Ethics
and Work Ethics Education: Bilecik Sample**

Meral EROL FİDAN¹ & Mine ÖZER²

Keywords
Accounting,
Ethics, Business
Ethic

Abstract

“The Regulations on Ethical Education for Accounting Professionals and Practice of Ethical Contracts” was published by Union of Chambers of Certified Public Accountants in Turkey. Following the introduction of these regulations, educations for accounting professionals were initiated in 2015 with the help of professional chambers. The regulations aim to create willingness for ethical learning and identify the terms and conditions of the ethical contract between accounting professionals and the professional chambers they belong to and also identify the format of the ethical education that the accounting professionals will receive prior to such a contract so as to achieve ethical education and acquisition of ethical behavior. This study includes the evaluation of the comments- concerning the ethical education method and content covered by the Regulations- by accounting professionals that are members of Chamber of Certified Public Accountants in Bilecik (SMMMO) after the first ethical education they were offered by this chamber. During the interviews, accountants pointed out that they received adequate instruction on workplace ethics and responsibility to society. They also indicated that they improved their ability to make ethical decisions thanks to case studies. The interviews revealed that accountants found ethical education on the website prepared by Union of Chambers of Certified Public Accountants in Turkey (TÜRMOB) sufficient. The participants also agreed with the proposal that similar educations should be held in The Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey (TOBB) or other business chambers. Furthermore, the need for more and longer educations was mentioned. Some participants, on the other hand, stated that ethical conceptions of individuals cannot be changed with an online education. Evaluating the responses from accountants, regarding the ethical educations, based on job experience revealed that those with more job experience gave more positive answers.

¹ Corresponding Author. Doç.Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, meral.fidan@bilecik.edu.tr

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme

Muhasebe Meslek Mensuplarının Meslek Etiği Eğitimine Bakışı: Bilecik Uygulaması

**Anahtar
Kelimeler**
Muhasebe, Etik,
Meslek Etiği.

Özet

Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği tarafından “Muhasebe Meslek Mensuplarının Etik Eğitimi ve Etik Sözleşme Yapılması Hakkında Tebliğ” yayınlanmıştır. Tebliğ sonrasında muhasebe meslek mensuplarının eğitimleri 2015 yılında meslek odaları aracılığı ile başlatılmıştır. Tebliğ’in amacı etik öğrenme yönünde isteklilik yaratarak, etik eğitimi ve etik davranış gelişimini sağlamak üzere, muhasebe meslek mensupları ile bunların bağlı oldukları meslek odası arasında yapılacak etik sözleşmenin ve sözleşme yapılması öncesinde meslek mensubunun tabi olacağı etik eğitiminin usul ve esaslarını belirlemektir.

Bu çalışmada Bilecik Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (SMMMO) tarafından Bilecik SMMMO’na kayıtlı meslek mensuplarına verilen ilk etik eğitimleri sonrasında meslek mensuplarının Tebliğ’de belirtilen etik eğitimi yöntemi ve içeriği hakkındaki görüşleri değerlendirilmiştir. Yapılan mülakatlara göre meslek mensuplarına işyeri etiği ve kamuya olan sorumlulukları hakkında yeterli eğitim verildiğini, verilen örnek olaylar sonrasında etik karar verebilme algılarının geliştiğini belirttikleri tespit edilmiştir. Meslek mensupları Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) tarafından oluşturulan internet sitesinin etik eğitimi için yeterli olduğu belirtilmekle beraber, benzer eğitimlerin Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) veya diğer esnaf odalarında da yapılması gerektiği önerisine de katılmışlardır. Eğitim süresinin artması ve sonrasında eğitimlerin tekrarlanması gerektiği belirtilmiştir. Bununla birlikte bireylerde oluşmuş etik algısının internetten dinlenen bir eğitimle değişmeyeceği düşüncesi de verilen cevaplar arasında yer almaktadır. Meslek mensuplarının verilen etik eğitimleri hakkında verdikleri cevaplar tecrübeleri açısından değerlendirildiğinde ise tecrübesi fazla olan meslek mensuplarının tecrübesi az olan meslek mensuplarına kıyasla daha olumlu cevaplar verdikleri tespit edilmiştir.

1. Giriş

Mesleki etik, meslek mensuplarına, kişisel eğilimlerinden ziyade meslek kuruluşlarınca belirlenmiş kurallar çerçevesinde davranmaya yönlendiren, zorlayan ilkeler bütünüdür. Meslek etiği, mesleğin icrasında toplum yararının gözetilmesini ön plana çıkarır. Böylece dünyanın her yerinde mesleği icra edenlerin ortak davranış kurallarına uymasını sağlar. Sermaye piyasalarını etkileyen finansal raporları hazırlayan ve denetleyen muhasebe meslek mensubunun sosyal sorumluluk gereği tarafsız davranması gerekmektedir. Bu zorunluluk gereği muhasebe meslek kuruluşları mesleki etiğin önemi üzerinde durmuş meslek mensupları için etik standartlar yayınlamıştır. Muhasebecilerden, sosyal sorumluluk içinde kamu yararını gözeterek, dürüst, tarafsız ve bağımsız bir biçimde gerekli mesleki hassasiyeti göstererek özenli çalışması beklenmektedir. Muhasebe etiğine göre; muhasebe meslek mensupları, faaliyetlerini sürdürmesi sırasında meslek örgütleri tarafından kabul edilen standartlara, Genel Kabul Görmüş Muhasebe Kavram ve İlkelerine uygun davranmalıdır. Bu çerçevede Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) özellikle muhasebe öğrencilerinin ve meslek mensuplarının mesleki bilgilerinin, değerlerinin, becerilerinin yanında etik kurallarının geliştirilmesi üzerine de odaklanmıştır.

TÜRMOB tarafından açıklanan “Serbest Muhasebeci ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavir Meslek Ahlak Kuralları İle İlgili Mecburi Meslek Kararı”, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirlerin uymaları gereken mesleki ahlak kurallarını düzenlemektedir. Bu yönetmeliğin ikinci bölümünde “Genel Mesleki Standartlar” başlığı altında etik kurallarını belirtmiştir (Resmi Gazete, 2001:Sayı 24557):

“Bu mecburi meslek kararının amacı, yasal gerekleri aşan ölçüde meslek mensuplarının kendilerini kontrol etmeleri amacıyla moral ilkeler sistemini, toplum, müşteriler ve diğer meslek mensuplarıyla ilişkilerde uyulması gereken ve yerine getirilmesi gereken kuralları içerir.”

09.10.2007 tarih ve 26675 sayılı Resmi Gazete’de SM, SMMM ve YMM’lerin Mesleki Faaliyetlerinde Uyacakları Etik İlkeleri Hakkında Yönetmeliğin birinci maddesinde yönetmeliğin amacı; “tüm üyeleri en üst derecede mesleki bilgiye sahip, sosyal sorumluluk bilinci olan, etik değerlere bağlı, rekabet anlayışı daha kaliteli hizmet sunumu biçiminde oluşmuş, güveniler ve saygın bir meslek mensupları kitlesi oluşturmak hedefine ulaşmak için muhasebe meslek mensuplarının mesleki ilişkilerde uymaları gereken asgari etik ilkelerini belirlemektir” şeklinde belirtilmiştir. Bu yönetmenlikte etik ilkeleri üç bölümde ele alınmıştır (Resmi Gazete, 2007: Sayı:26675):

- Birinci bölümde; tüm meslek mensuplarının uyması gereken temel etik ilkelerini ve bu ilkelerin uygulanması için gerekli kavramsal çerçeve sunulmaktadır.
- İkinci bölümde; bağımsız çalışan meslek mensuplarının uyacakları etik ilkeleri içermektedir.
- Üçüncü bölümde; bağımlı çalışan meslek mensuplarının uyacakları etik ilkeleri içermektedir.

TÜRMOB 27 Mart 2014’te 28954 Sayılı Resmi Gazete ile Muhasebe Meslek Mensuplarının Etik Eğitimi ve Etik Sözleşme Yapılması Hakkında Tebliğ yayınlamıştır. Tebliğ’in yayınlanma amacı olarak; etik öğrenme yönünde isteklilik yaratarak, etik eğitimi ve etik davranış gelişimini sağlamak ve meslek mensupları ile bağlı oldukları meslek odaları arasında etik sözleşmesi imzalanmasının sağlanması için sözleşme öncesinde meslek mensuplarının tabi olacakları etik eğitim usul ve esaslarını belirlemektir şeklinde belirtilmiştir (Resmi Gazete, 2014: Sayı 28954).

2. Literatür İncelemesi

Literatürde muhasebe meslek etiği ile ilgili meslek mensupları üzerinde yapılmış birçok çalışma bulunmakla birlikte, en son yayınlanan 28954 Sayılı Tebliğ sonrasında etik eğitimi almak zorunluluğu getirilen meslek mensuplarının bu Tebliğin içeriği ve verilen etik eğitimleri hakkında yapılmış herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Aşağıda etik ile ilgili meslek mensupları ve stajyerleri üzerinde yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

Kızıl ve diğerlerinin (2015), çalışmasında Yalova ilinde muhasebe meslek mensuplarının muhasebe etik algı düzeyini ve meslek etiğine olan bakış açılarını

tespit etmek amacıyla yaptığı anket sonucunda meslek mensuplarının genel olarak etik ve meslek etiği kavramlarına duyarsız kalmadıkları ve kendilerini bu konularda sürekli geliştirmeye istekli bir davranış sergiledikleri belirlenmiştir. Birçok noktada etik kurallara uyulduğu, ancak bir takım spesifik konularda etik kurallara uygun hareket edilmediği belirtilmiştir.

Subaşı ve Fidan (2015), çalışmalarında Türkiye’de TÜRMOB’a kayıtlı olarak staj yapan meslek mensubu adaylarına muhasebe etik eğitimi hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Adayların eğitim hayatları boyunca etik ile ilgili herhangi bir eğitim alıp almamalarına, stajları süresince meslek ahlakına aykırı olaylarla karşılaşp karşılaşmamalarına ve eğitim durumlarına göre istatistiki olarak anlamlı farklılıklar olan noktalar tespit edilmiştir. Etik eğitimi ile ilgili olarak temel kavramlara ağırlıklı yer verildiği fakat çıkar çatışmaları ve çözüm yolları ile ilgili konulara daha az değinildiği belirtilmiştir. Etik eğitimi ile ilgili konuların daha çok gerçek vak’a çalışmaları şeklinde işlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Bitlisli ve Dinç (2015), çalışmasında muhasebe meslek mensuplarının makyavelist kişilik özellikleri ile etiksel karar verme davranışları arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amaçlanmış, muhasebe meslek mensuplarının bazı makyavelist kişilik eğilimleri düzeyi ile etiksel karar verme davranışları arasında orta düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ayrıca çalışma sonucunda muhasebecilerin yaş, cinsiyet, mesleki tecrübe şeklinde ifade edilen demografik özellikleri ile etiksel karar verme davranışı arasında önemli düzeyde farklılıklar tespit edilememiştir.

Daştan ve diğerleri (2015), çalışmasında muhasebe meslek mensuplarının mesleki faaliyetlerinde etik ikilem ve etik karar alma konularında farkındalık düzeylerini değerlendirmek amaçlanmıştır. Trabzon’da faaliyet gösteren meslek mensuplarına anket uygulanmış ve meslek mensuplarının etik farkındalık düzeylerinde, cinsiyet, eğitim düzeyi ve mesleki deneyim açısından farklılıkların olduğu belirtilmiştir.

Yılmaz ve diğerleri (2015) yaptıkları çalışmada Samsun’da bağımsız çalışan muhasebe meslek mensuplarının TÜRMOB etik yönetmeliğini nasıl algıladıklarının ve genel etik değerler konusundaki görüşlerinin incelenmesi amacıyla yaptığı araştırma sonucunda, muhasebe meslek mensuplarının kıdem durumuna göre kıdemli meslek mensupları lehine anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Dürüstlük ile mesleki yeterlilik ve özen puanlarında kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Yücel ve Kartal (2014), çalışmalarında İstanbul’daki 500 meslek mensubunun etik algılarının, mesleki faaliyetleri üzerindeki etkileri incelenmeye çalışılmıştır. Meslek mensuplarının yarıya yakın bölümü, etik ilkelerin uygulanmasında önemli zafiyetlerinin olduğuna inandıklarını belirttikleri tespit edilmiştir.

Çubukçu (2012), yaptığı çalışmada işletme bölümü lisans ve lisansüstü eğitimlerdeki etik dersleri ile ilgili durum analizi yapılmıştır. Çubukçu, dünyada etik eğitimi konusuna verilen önemin artışına paralel olarak, ülkemizde de üniversitelerin ilgili bölümlerinde etik ile ilgili derslerin hem daha erken dönemlerde yaygınlaşarak, zamanlamasının değişmesi hem de sayısının artması gerektiğini vurgulamıştır.

Yalçın (2011), çalışmasında TÜRMÖB tarafından muhasebe meslek mensuplarının uyacakları etik ilkelerinin Türkiye’de bağımsız çalışan muhasebe meslek mensupları ve meslek mensuplarından hizmet alan işletmeler tarafından nasıl algılandığının tespiti amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda bağımsız çalışan muhasebe meslek mensupları ve işletmelerin Birlik tarafından, dürüstlük, tarafsızlık, mesleki yeterlilik ve özen, gizlilik ve mesleki davranış olarak belirlenen temel etik ilkeler konusunda sunulan ifadeler tespit edilmiştir.

Okay (2011), çalışmasında Diyarbakır’da bağımsız çalışan muhasebe meslek mensuplarını etik dışı davranışa ve hata yapmaya yönlendiren en güçlü faktör veya faktörlerin neler olduğunu araştırmak amacıyla anket düzenlemiştir. Bağımsız çalışan muhasebe meslek mensuplarını etik dışı davranışlara ve hatalara yönelmelerini önleyen faktörlerin başında, meslek mensuplarının devlete olan bağlılığı ve etik dışı davranışlar ve hatalara yönelten gerekçelerin başında da devlet ile ilgili bir faktör olan “devletin adil bir vergi sisteminin olmaması” tespit edilmiştir

Kaya ve Yanık (2011), çalışmasında Erzurum’da çalışan meslek mensuplarına anket uygulanmıştır. Çalışmanın amacı, meslek mensuplarının meslek etiğine ve müşteri memnuniyetine yaklaşımlarını ve algılamalarını, düşüncelerini ölçmeye ve önceden var olan bilgileri güncellemektir. Araştırma sonucunda meslek mensuplarının müşteri memnuniyetini çoğunlukla esas aldıkları, mükelleflerden etik kurallara uyulmaması yönünde telkin aldıkları ve mükelleflerin mali tabloların düzenlenmesine müdahil oldukları belirlenmiştir. Meslek mensuplarının hizmet sunarken, bağımsız ve tarafsız davranmadıkları da belirtilmiştir.

Kısakürek ve Alpan (2010), çalışmasında Sivas’ta bağımsız çalışan muhasebe meslek mensuplarının mesleki etik konusundaki yargılarını, etik ilkelere uymalarında veya etik dışı davranışlarında etkili olan nedenleri belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda etik kurallara uyulmasında çevresel baskıların, alınan eğitimlerin, meslek örgütlerinin denetimlerinin, cezai ve vicdani yaptırımların etkili olduğu tespit edilmiştir. Meslek mensubunun daha çok para kazanma arzusu, kişisel ahlaki zayıflık ve eğitim kurumlarında meslek etiği derslerinin zorunlu olmaması gibi nedenler ise etik dışı davranış nedenleri olduğu tespit edilmiştir.

Güney ve Bozkurt (2011), çalışmalarında Erzurum ilinde SMMM’ler ve stajyerleri üzerinde bir anket uygulamıştır. Meslek mensuplarına stajyerlerinin etik konusunda yeterli bilgi sahibi olduğuna inanıp inanmadıkları sorulduğunda, stajyer çalıştırdığını beyan eden meslek mensuplarının %60’ının stajyerlerinin etik konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığını düşündüğünü belirtmişlerdir.

Marques ve Pereira (2009), çalışmalarında Portekizli 317 meslek mensubu üzerinde bir anket çalışması uygulamıştır. Çalışmalarında muhasebecilerin mesleki deneyimleri sırasında gelişen etik davranışlarını konusunda farklılıkları tespit etmektedir. Muhasebe deneyimleri hakkında geliştirilen beş senaryo üzerinde verilen cevaplara göre etik yargıları ölçülmeye çalışılmıştır. Mensupların yaşlarının ana belirleyici faktör olduğu görülmüştür. Cinsiyet faktöründe de beş senaryonun ikisinde erkek ve kadınlarda farklılık göstermiştir.

Blanthorne vd. (2007), araştırmalarında muhasebe fakültelerinde muhasebe eğitimi veren eğitimciler üzerinde bir anket çalışması uygulamıştır ve etiğin eğitimle öğretilip öğretilmeyeceğini, etik eğitimini kimlerin vermesi gerektiğini, etik eğitiminin nerede verilmesinin daha doğru olabileceğini analiz etmeye çalışmıştır. 279 eğitiminin cevapladığı anket sonuçlarına göre etik eğitiminin muhasebe eğitimi verilen fakültelerde öğretilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Etik eğitiminde ne öğretilmesi gerektiği sorusunda, mesleki uygulamalar sırasında karşılaşılabilecek etik konularının öncelikle olması gerektiği eğitimcilerce belirtilmiştir. Ankete katılanların yaklaşık % 80'ni bütün muhasebe derslerinde etik eğitimi için gerekli konulardan yer alması gerektiğini belirttikleri görölmüştür. Etik eğitiminde kullanılması gereken yöntemler içinde en fazla vaka analizinin olması gerektiğinin belirtildiği tespit edilmiştir.

3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, muhasebe meslek etiğine yönelik yapılan son düzenlemeler sonrasında, meslek mensuplarına uygulanan meslek etiği eğitimi ve etik sözleşme imzalanması zorunluluğu getirilmesi sonucunda meslek mensuplarının yapılan uygulamalar hakkındaki düşüncelerini belirlemektir. Bu amaçla meslek mensuplarının arasında etik eğitimi konusundaki düşünceleri tespit edilerek, tecrübe değişkeni açısından meslek mensuplarının arasında farklılık olup olmadığı değerlendirilecektir.

4. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Bu çalışmanın örneklemini Bilecik SMMMO'na kayıtlı olan 70 muhasebe meslek mensubu oluşturmakta olup, Oda tarafından eğitim verilmiş olan meslek mensupları sayısı ile sınırlıdır. Araştırma Aralık 2015-Ocak 2016 aylarında yapılmış olup, cevaplar katılan meslek mensuplarının sorulara verdikleri önem dereceleri ile sınırlıdır.

5. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma soruları hazırlanırken "Muhasebe Meslek Mensuplarının Etik Eğitimi ve Etik Sözleşme Yapılması Hakkında Tebliğ" den yola çıkılarak bir ölçek geliştirilmiştir. Araştırmada mülakat yöntemi kullanılmıştır. Hazırlanan soru formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Tebliğ hakkında meslek mensuplarının görüşlerinin tespiti ile ilgili tek uçlu 13 soru yer almakta olup, ayrıca bu sorularla ilgili ilave görüşleri de sorulmuştur. İkinci bölümde uygulanan etik eğitimi sonrasında bu eğitimler hakkındaki düşüncelerinin belirlenmesine yönelik 5'li Likert (5. Kesinlikle katılıyorum, 4.Katılıyorum, 3. Fikrim Yok, 2. Katılmıyorum, 1. Kesinlikle Katılmıyorum) ile ölçülen 24 adet soru yer almaktadır. Üçüncü bölümde meslek mensuplarının demografik özellikleri ile ilgili 5 soru yer almaktadır. Bu çalışmada araştırmanın sadece birinci bölümü değerlendirme kapsamına alınmıştır. Veriler IBM SPSS Statistics 21 Programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

6. Araştırma Sonuçları

Çalışmada değerlendirilen 42 adet soru için Cronbach's Alpha 0,920 olarak hesaplanmış olup, sosyal bilimler alanı için oldukça yeterli bir değerdir. Araştırmaya etik sözleşme eğitimi almış olan 50 meslek mensubu katılmış olup,

Tablo 1’de demografik özellikleri verilmektedir. Katılımcıların % 58’inin 20 yıl üstü tecrübeye sahiptir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılanların Demografik Özellikleri

Unvan	F	%	Cinsiyet	F	%
SM	3	6,0	Kadın	12	24,0
SMMM	47	94,0	Erkek	38	76,0
Toplam	50	100,0	Toplam	50	100,0
Eğitim Durumu	F	%	Yaş	F	%
Lise	6	12,0	25-35	8	16,0
Önlisans	2	4,0	36-45	16	32,0
Lisans	39	78,0	46-55	15	30,0
Lisansüstü	3	6,0	55 üstü	11	22,0
Toplam	50	100,0	Toplam	50	100,0
Tecrübe	F	%			
0-10 yıl	16	32,0			
11-20 yıl	5	10,0			
20 Yıl üstü	29	58,0			
Toplam	50	100,0			

Meslek mensuplarına 28954 Sayılı Resmi Gazete ile Muhasebe Meslek Mensuplarının Etik Eğitimi ve Etik Sözleşme Yapılması Hakkında Tebliğ’e göre verilen etik eğitimleri hakkındaki düşünceleri için hazırlanan 13 soruya verdikleri cevaplar Tablo 2-14 arasındaki tablolarda meslek mensuplarının tecrübeleri açısından sınıflandırılarak gösterilmiştir.

Meslek mensuplarına internet üzerinden TÜRMOB tarafından ve yüz yüze olarak da Oda tarafından verilen etik eğitimleri hakkında 13 soru yöneltilmiştir. Meslek mensuplarının sorulara verdikleri yanıtlar aşağıdaki tablolarda meslek mensuplarının meslekteki tecrübe süresine göre sınıflandırılarak gösterilmiştir. Verilen etik eğitiminin kendilerinde etik öğrenme yönünde isteklilik yaratıp yaratmadığı meslek mensuplarına sorulduğunda Tablo 2’de görüldüğü gibi “Evet” cevabı verenlerin % 50 sinin 20 yıl üstü tecrübeye sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca meslek mensuplarından etik eğitimlerin devam etmesi gerektiği görüşü de gelmiştir.

Meslek mensuplarına TÜRMOB tarafından oluşturulmuş olan internet sayfası üzerinden verilen etik eğitiminin yeterliliği sorulmuştur. Tablo 3’te verilen sonuçlara göre meslek mensuplarının % 64 ü “Evet” yeterli cevabını vermiştir. Evet diyenlerin % 38’i 20 yıl üstü tecrübeye sahip olan meslek mensubudur. Ayrıca kişisel özelliklerle ilgili olan bir eğitimin internetten dinlenen bir eğitimle kolayca değiştirilemeyeceğini belirten ve kişilerin kendi kendine bir şeyler öğrenme eğiliminde olmadıklarını ve eğitimlerin şimdilik yeterli olacağı fakat yenilenerek devam etmesi gerektiğini belirten katılımcılar vardır.

Etik eğitiminin yönteminin etik eğitimlerinin verimliliği açısından uygun olup olmadığı sorulduğunda Tablo 4’te görüldüğü gibi “Evet” cevabı verenlerden % 36’lık grup yine 20 yıl üstü tecrübeye sahiptir. İlave görüş olarak meslek mensuplarının eğitimlerin yaptırımlarla desteklenmesi gerektiği yönünde görüşler bildirilmiştir.

Tablo 2: Verilen Etik Eğitiminin Meslek Mensupları Üzerinde Etik Öğrenme Yönünde İsteklilik Yaratması

Cevaplar	Soru 1- Verilen etik eğitimi etik öğrenme yönünde isteklilik yarattı mı?							
	0-10 yıl	%	11-20 yıl	%	20 üstü	%	Toplam	%
Evet	14	28,0	4	8,0	25	50,0	43	86,0
Hayır	2	4,0	1	2,0	4	8,0	7	14,0
Toplam	16	32,0	5	10,0	29	58,0	50	100,0

Tablo 3: TÜRMOB Tarafından Oluşturulan İnternet Sitesi Etik Eğitiminin Meslek Mensupları İçin Sizce Yeterliliği

Cevaplar	Soru 2- TÜRMOB tarafından oluşturulan internet sitesi etik eğitimi için sizce yeterli mi?							
	0-10 yıl	%	11-20 yıl	%	20 üstü	%	Toplam	%
Evet	11	22,0	2	4,0	19	38,0	32	64,0
Hayır	5	10,0	3	6,0	10	20,0	18	36,0
Toplam	16	32,0	5	10,0	29	58,0	50	100,0

Tablo 4: TÜRMOB Etik Eğitiminin Yönteminin Etik Eğitimlerinin Verimliliği Açısından Uygunluğu

Cevaplar	Soru 3- Etik eğitiminin yöntemi etik eğitimlerinin verimliliği açısından uygun mu?							
	0-10 yıl	%	11-20 yıl	%	20 üstü	%	Toplam	%
Evet	12	24,0	4	8,0	18	36,0	34	68,0
Hayır	4	8,0	1	2,0	11	22,0	16	32,0
Toplam	16	32,0	5	10,0	29	58,0	50	100,0

Tablo 5: Eğitimdeki Örnek Olayların Sayısının Yeterliliği

Cevaplar	Soru 4- Eğitimdeki örnek olayların sayısı yeterli miydi?							
	0-10 yıl	%	11-20 yıl	%	20 üstü	%	Toplam	%
Evet	7	14,0	4	8,0	15	30,0	26	52,0
Hayır	9	18,0	1	2,0	14	28,0	24	48,0
Toplam	16	32,0	5	10,0	29	58,0	50	100,0

Verilen eğitimdeki örnek olayların sayısının yeterli olup olmadığı sorulduğunda Tablo 5’te görülen sonuçlar elde edilmiştir. Tecrübe açısından değerlendirdiğimizde ise 20 yıl üstü tecrübeye sahip meslek mensuplarının bu soruya daha fazla “Evet” cevabı verdiği görülmüştür. Eğitimdeki örnek olayların artırılması gerektiğini belirten meslek mensupları da olmuştur. Eğitimde verilen örnek olaylar etik davranış gelişimini sağlayabilmek açısından uygun olup olmadığına dair sorulan soruya verilen cevaplar Tablo 6’da yer almaktadır. Yine 20 yıl üstü tecrübeye sahip meslek mensupları bu soruya “Evet” cevabını daha fazla vermişlerdir. Ayrıca toplumun eğitilmesinin şart olduğunu ve meslek odaları, okullar, dernekler ve sivil toplum örgütlerinde de benzer eğitimlerin yaygınlaştırılmasının gerekli olduğunu belirten meslek mensupları olmuştur.

Tablo 6: Eğitimde Verilen Örnek Olayların Etik Davranış Gelişimini Sağlayabilmek Açısından Uygunluğu

Cevaplar	Soru 5- Sizce verilen örnek olaylar etik davranış gelişimini sağlayabilmek açısından uygun mudur?							
	0-10 yıl	%	11-20 yıl	%	20 üstü	%	Toplam	%
Evet	12	24,0	3	6,0	17	34,0	32	64,0
Hayır	4	8,0	2	4,0	12	24,0	18	36,0
Toplam	16	32,0	5	10,0	29	58,0	50	100,0

Eğitimin TÜRMOB-TESMER dışında başka bir kurumca verilmesi daha uygun olur muydu şeklindeki soruya meslek mensuplarından yaklaşık % 41 oran ile 20 yıl üstü tecrübeye sahip olanların “Hayır” cevabını verdikleri Tablo 7’de gösterdiğimiz sonuçlarda görülmüştür. Muhasebe meslek mensupları kendilerine verilecek eğitimlerde meslek odasının etkin olmasını önemsemektedirler.

Tablo 7: Uzaktan Etik Eğitimlerinin TÜRMOB-TESMER Dışında Başka Bir Kurum Tarafından Verilmesi

Cevaplar	Soru 6- Uzaktan etik eğitimlerinin sizce TÜRMOB-TESMER dışında başka bir kurumca verilmesi mi gerekirdi?							
	0-10 yıl	%	11-20 yıl	%	20 üstü	%	Toplam	%
Evet	5	10,2	1	2,0	9	18,4	15	30,6
Hayır	10	20,4	4	8,2	20	40,8	34	69,4
Toplam	15	30,6	5	10,2	29	59,2	49	100,0

Teorik eğitim süresinin yeterli olup olmadığı ile ilgili soruya 20 yıl üstü tecrübeye sahip meslek mensupları daha fazla olumlu cevap vermiştir. Ayrıca teorik eğitim süresinin artması gerektiğini, teorik eğitimle birlikte uygulamaların da verilmesinin konunun anlaşılması bakımından daha faydalı olacağını belirten meslek mensupları olmakla birlikte, eğitim süresinin fazla olduğunu belirten meslek mensupları da bulunmaktadır.

Tablo 8: Teorik Eğitim Süresinin Yeterliliği

Cevaplar	Soru 7- Teorik eğitim süresi (20 saat) sizce yeterli mi?							
	0-10 yıl	%	11-20 yıl	%	20 üstü	%	Toplam	%
Evet	8	16,0	2	4,0	17	34,0	27	54,0
Hayır	8	16,0	3	6,0	12	24,0	23	46,0
Toplam	16	32,0	5	10,0	29	58,0	50	100,0

Eğitimin meslek mensuplarının bağlı oldukları Odalar aracılığı ile verilmesinin yeterli olup olmadığı sorulduğunda ise Tablo 9’da verilen sonuçlara göre meslek mensuplarının tamamına yakınının eğitimlerin Oda tarafından verilmesi görüşüne katılmışlardır.

Tablo 9: Eğitimlerin Mensupların Bağlı Oldukları Odalarca Verilmesinin Yeterliliği

Cevaplar	Soru 8- Sizce eğitimlerin mensupların bağlı oldukları Odalarca verilmesi yeterli oldu mu?							
	0-10 yıl	%	11-20 yıl	%	20 üstü	%	Toplam	%
Evet	14	28,0	5	10,0	26	52,0	45	90,0
Hayır	2	4,0	0	0,0	3	6,0	5	10,0
Toplam	16	32,0	5	10,0	29	58,0	50	100,0

Oda tarafından 6 saatlik yüz yüze verilen eğitimin meslek mensupları tarafından yeterli olduğunun beyan edildiği tespit edilmiştir. Tablo 10'da verilen sonuçlar incelendiğinde 20 yıl üstü tecrübeye sahip meslek mensuplarının daha fazla olumlu cevap verdiği görülmektedir. Ayrıca meslek mensupları tarafından verilen ilave görüşlerde sürenin yeterli ve arttırılabileceği yönünde görüşler de bulunmaktadır. Etik eğitimleri için meslek mensuplarının kuruma ödedikleri bedelin verilen eğitim süresi açısından yeterliliği sorulduğunda, meslek mensuplarının verdikleri cevaplara göre Tablo 11'de görüldüğü gibi meslek mensuplarının eğitim için ödedikleri bedelin eğitime değdiği konusunda olumlu cevaplar çok daha fazladır. Eğitim sonunda verilen taahhütnamenin işyerinde görünür bir yere asılmasının gerekliliği konusunda ise 20 yıl üstü tecrübeye sahip meslek mensupları daha fazla "Evet" cevabı vermişlerdir.

Tablo 10: Verilen Yüz Yüze Eğitim Süresinin Yeterliliği

Cevaplar	Soru 9- Yüz yüze eğitim süresi (6 saat) sizce yeterli mi?							
	0-10 yıl	%	11-20 yıl	%	20 üstü	%	Toplam	%
Evet	9	18,0	2	4,0	19	38,0	30	60,0
Hayır	7	14,0	3	6,0	10	20,0	20	40,0
Toplam	16	32,0	5	10,0	29	58,0	50	100,0

Tablo 11: Etik Eğitimi İçin Ödenen Bedelin Uygunluğu

Cevaplar	Soru 10- Etik eğitimi için ödediğiniz bedel bu eğitim için değer mi?							
	0-10 yıl	%	11-20 yıl	%	20 üstü	%	Toplam	%
Evet	13	26,5	3	6,1	24	49,0	40	81,6
Hayır	3	6,1	2	4,1	4	8,2	9	18,4
Toplam	16	32,7	5	10,2	28	57,1	49	100,0

Tablo 12: Verilen Taahhütnamenin İşyerine Görünür Bir Yere Asılmasının Gerekliliği

Cevaplar	Soru 11- Taahhütnamenin işyerine görünür bir yere asılması sizce gerekli mi?							
	0-10 yıl	%	11-20 yıl	%	20 üstü	%	Toplam	%
Evet	10	20,4	2	4,1	20	40,8	32	65,3
Hayır	6	12,2	3	6,1	8	16,3	17	34,6
Toplam	16	32,7	5	10,2	28	57,1	49	100,0

Yapılan etik sözleşmenin mükellefler için bir anlam ifade edeceğini düşünüp düşünmedikleri sorulan meslek mensuplarından % 70'i "Hayır" cevabı vermekle birlikte çoğunluk 20 yıl üstü tecrübeye sahiptir. Bununla birlikte belgenin verilip, görünür bir yere asılması zorunluluğundan ziyade meslek mensuplarının etik davranışlarını geliştirici başka çalışmalar yapılması gerektiği de belirtilmiştir.

Tablo 13: Yapılan Etik Sözleşmenin Mükellefler Gözündeki Durumu

Cevaplar	Soru 12- Bu sözleşmenin mükelleflere bir anlam ifade edeceğini düşünüyor musunuz?							
	0-10 yıl	%	11-20 yıl	%	20 üstü	%	Toplam	%
Evet	6	12,0	1	2,0	8	16,0	15	30,0
Hayır	10	20,0	4	8,0	21	42,0	35	70,0
Toplam	16	32,0	5	10,0	29	58,0	50	100,0

Tablo 14: Eğitim Sonrasında Muhasebe Meslek Mensuplarında Etik Duyarlılıklarının Durumu

Cevaplar	Soru 13- Sizce Muhasebe Meslek Etiği Sözleşmesi imzalanma zorunluluğu sonrasında muhasebe meslek mensuplarında etik duyarlılıklarında olumlu bir değişme olmuş mudur?							
	0-10 yıl	%	11-20 yıl	%	20 üstü	%	Toplam	%
Evet	8	16,0	2	4,0	17	34,0	27	54,0
Hayır	8	16,0	3	6,0	12	24,0	23	46,0
Toplam	16	32,0	5	10,0	29	58,0	50	100,0

Eğitim sonrasında meslek mensuplarının etik duyarlılıklarında bir değişme olup olmadığı sorulduğunda ise, Tablo 14'te verilen sonuçlara göre meslek mensuplarından özellikle 20 yıl üstü tecrübeye sahip olan meslek mensuplarının bu soruya olumlu cevap verdikleri tespit edilmiştir. Çalışmada sorduğumuz sorulara verilen cevapların dışında meslek mensuplarının konu ile ilgili belirtmek istedikleri ilave görüşleri de alınmıştır. Bu görüşler aşağıda belirtilmiştir:

- Verilen etik eğitiminin felsefe tarihinden bir farkı olmadığı,
- Mükelleflere de etik ile ilgili kurallara uymadıklarında yaptırımlar uygulanması gerektiği,
- Etik eğitiminin faydalı olduğunu fakat davranışlar üzerinde hemen etkili olmayacağı,
- Etik eğitiminin etkisinin kişiden kişiye farklı sonuçları olacağı,
- Sadece meslek mensuplarını değil toplumun etik konusunda eğitilmesi gerektiği,
- İlk eğitim verildiği için eğitimi verenlerin yetersiz olduğu,
- Belli bir yaştan sonra etik davranışların kolay değiştirilemeyeceği,
- TÜRMOB'un meslek mensuplarına verdiği eğitimlerinin genel olarak iyi olduğu,
- Özenle tertip edilmiş verimli bir eğitim olduğunu belirtenlerle birlikte, verilen eğitimin altyapısı üzerinde çalışılması gerektiği,

Ayrıca bazı meslek mensuplarının internette verilen eğitimlerin kontrolünün yapılamayacağını belirttiği, eğitim linki çalıştırıldıktan sonra dinleyen olup olmadığını denetleyen bir sistem olmadığı için, dinleyip dinlememek meslek mensubunun yine kendi etik duyarlılığına kalacaktır şeklinde görüşlerini belirten meslek mensupları da bulunmaktadır.

7. Sonuç

Yapılan mülakatlar sonucunda meslek mensupları TÜRMOB tarafından oluşturulan internet sitesinin etik eğitimi için yeterli olduğunu belirtmekle beraber, benzer

eğitimlerin diğer esnaf odalarında da yapılması gerektiğini de düşündüklerini bildirmişlerdir. Eğitim süresinin artması ve sonrasında eğitimlerin tekrarlanması gerektiği belirtilmiştir. Bununla birlikte bireylerde oluşmuş etik algısının internette dinlenen bir eğitimle değişmeyeceği de verilen cevaplar arasında yer almaktadır. Meslek mensupları tecrübeleri açısından değerlendirildiğinde ise tecrübesi fazla olan meslek mensuplarının tecrübesi az olan meslek mensuplarına kıyasla daha olumlu cevaplar verdikleri tespit edilmiştir.

Muhasebe meslek etiği; muhasebe meslek mensuplarınca mesleklerini icra ederken kanunlara uygun işlemlerin yapılması yanında toplumun değer yargılarına da önem verilerek güvenilir bilgilerin topluma sunulması ve müşteriler, toplum, meslektaşlar ve ilgili meslek kuruluşları ile olan ilişkilerde uyulması gereken kurallar bütünüdür. Etik kavramının anlaşılması, etik ilkelerin tanınması ve özümsemesi, etik ikilemlere karşı duyarlı hale gelmesi, etik anlayışla yargıda bulunabilme yetkinliğine ulaşılması gibi özellikler kazanılması uzun bir süreci gerektireceği için, meslek mensupları ve adaylarına yönelik etik eğitiminin nasıl olması gerektiği, zamanlaması ve süresi dünya çapında tartışılan bir konu olmuştur. Bununla birlikte, etik kavramının öğretilecek bir kavram olmadığını savunan görüşler de bulunmaktadır. Olumlu, olumsuz pek çok farklı görüşün mevcut olduğu etik eğitime ilişkin tartışmalarda, felsefi bir bakış açısını ifade eden, etik kavramı ile ilgili eğitime, erken dönemde başlayıp yaşam boyu devam eden bir eğitim olması gerektiği fikri ağır basmaktadır.

Türkiye’de, muhasebe eğitimine meslek etiği konusunda bilincin yaratılması görevi TÜRMOB’a, üniversitelere ve meslek odalarına düşmektedir. Muhasebe meslek mensuplarının sadece mesleki eğitimle elde ettikleri bilgi ile kalmamaları aynı zamanda meslek etiği konusunda da kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Muhasebe meslek mensuplarının olması gereken niteliklerine uygun bir şekilde yetiştirilebilmesi için eğitim araçlarının geleneksel yapıdan uzaklaşması, gelişen teknolojiye ayak uyduran eğitim yöntemleri denenmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Bitlisli, Ferhat ve Mehmet Dinç (2015). “Makyavelist Kişilik Eğilimleri ve Etiksel Karar verme Davranışı İlişkisi: Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, C: 17(4): 921-942.
- Blanthorne, Cindy, Stacy.E. Kovar and Dann G.Fisher (2007). “Accounting Educators’ Opinions About Ethics in The Curriculum: An Extensive View”, *Issues in Accounting Education*, 22.3, (August): 355–390.
- Çubukcu, Sezen (2012), “Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Komitesi Düzenlemeleri Çerçevesinde Etik Eğitime İlişkin Durum Analizi”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C: 12(1): 103-116.
- Daştan, Abdulkerim, Yaşar Bayraktar ve Uğur Bellikli (2015), “ Muhasebe Mesleğinde Etik İkilem ve Etik Karar Alma Konularında Farkındalık Oluşturma: Trabzon İlinde Bir Araştırma”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, C: 29(1): 63-82.
- Güney, Selami ve Ramazan Bozkurt (2011), “Muhasebe Meslek Mensupları Ve Aday Stajyerlerin Muhasebe Hata Ve Hileleri Karşısındaki Etiksel Tutumları:

Erzurum İli Muhasebe Meslek Mensupları Ve Stajyerler Uygulaması”, Türkiye 3.Ulusal Kurumsal Yönetim, Yolsuzluk, Etik ve Sosyal Sorumluluk Konferansı, 7-11 Haziran, Nevşehir.http://icongfesr2011.Tolgaerdogan.Net/Documents/National_Presentations/UL08.Pdf.

- Kaya, Nurullah ve Ramazan Yanık (2011). “Muhasebe Meslek Ahlakı, Etik ve Müşteri Tatmini İlişkisi”, Ekev Akademi Dergisi, S:49, ss.293-306.
- Kısakürek, Mustafa ve Nesrin Alpan (2010). “ Muhasebe Meslek Etiği ve Sivas İlinde Bir Uygulama”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:47, ss.213-228.
- Kızıl, Cevdet, Vedat Akman, Sultan Aras, Naim O.Erzin (2015). “Yalova İlinde İkamet Eden Muhasebe Meslek Mensuplarının Muhasebe Etik Algısı”, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C: 8(1): 6-31.
- Marques, Pedro Augusto and José Azevedo Pereira (2008). “Ethical Ideology And Ethical Judgments in The Portuguese Accounting Profession”, Journal of Business Ethics, 86:227–242.
- Okay, Suat (2011), “Muhasebe Hata ve Hilelerinin Meslek Etiği Açısından İrdelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman, <http://sbe.kmu.edu.tr/userfiles/file/tezler/isletme/suatokay.pdf>
- Resmi Gazete, (2014). “Muhasebe Meslek Mensuplarının Etik Eğitimi ve Etik Sözleşme Yapılması Hakkında Tebliğ”, Tarih: 27.03.2014, Sayı: 28954,<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140327.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140327.htm>
- Resmi Gazete, (2007). Serbest Muhasebeciler, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirlerin Mesleki Faaliyetlerinde Uyacakları Etik İlkeler Hakkında Yönetmelik”, Tarih: 19.10.2007, Sayı: 26675. <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/10/20071019.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/10/20071019.htm>
- Resmi Gazete, (2001), “Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlik Meslek Ahlak Kuralları İle İlgili Mecburi Meslek Kararları”, Tarih: 18.10.2001, Sayı: 24557, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2001/10/20011018.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2001/10/20011018.htm>.
- Subaşı Şerife ve Meral Erol Fidan (2015). “ Muhasebe Meslek Mensubu Adaylarının Etik Eğitimi Görüşleri”, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 17(3), ss: 667-700.
- Yalçın, Selçuk (2011). “Muhasebe Meslek Mensupları ve İşletmelerin Etik Konusunda Tutumları: Türkiye Araştırması”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ekim, ss.47-66.

Yılmaz, Erdal, Suat Yıldırım ve Hüseyin H. Bahar (2015), “Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Mesleki Etik Algısı: Samsun Örneği”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ocak 2015, ss.27-41.

Yücel, Recep ve Cihat Kartal (2014). “Muhasebecilerin Mesleki Uygulamalarındaki Etik Algılarına İlişkin Bir Araştırma”, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4.2.(Temmuz):124-248, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/kusbd/article/view/5000112751/5000104992>

E-ISSN:
2547-9628

Strategic Research Academy ©

© Copyright of Journal of Current Researches on Business and Economics is the property of Strategic Research Academy and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.